

Uitvoering Monitoring NSL 2020

Procesafspraken NSL-partners

Colofon Dit rapport is opgesteld door
Kenniscentrum InfoMil, RIVM en IenW

Datum 12 februari 2020

Kenmerk Uitvoering Monitoring NSL

Status Definitief

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Achtergrond	4
2. Betrokken partijen	5
3. Planning	7
3.1 Randvoorwaarden planning monitoringsproces.....	7
3.2 Planning.....	7
3.3 Planning Monitoringstool.....	9
4. Uitwerking taken en verantwoordelijkheden	10
4.1 Coördinatie monitoringsproces.....	10
4.2 Aansturing ontwikkeling en beheer monitoringstool.....	12
4.3 Opstellen rapportages.....	15
5. Communicatieplan	17

Voorwoord

Het NSL zal lopen tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Zowel onder het NSL als daarna, onder de Omgevingswet, zal de luchtkwaliteit worden gemonitord.

Ook in 2020 hebben we de procesafspraken over de NSL-monitoring weer geactualiseerd. Het is goed om de processtappen nogmaals na te lopen om te bekijken of er veranderingen wenselijk zijn die opgenomen moeten worden. Het schept duidelijkheid voor alle betrokkenen.

In 2020 zal de monitoring van de luchtkwaliteit langs wegen en veehouderijen doorgerekend en gerapporteerd worden. Daarnaast zal de gehele rapportage net als vorige jaren beknopt zijn en zich beperken tot de wettelijk vereiste informatie. De monitoringsrapportage 2020 zal mogelijk de laatste rapportage zijn onder de Wet Milieubeheer. In deze ronde is het actualiseren van gegevens een laatste wettelijke verplichting voor de NSL-partners. De monitoringsronde 2021 (MR2021) valt onder de Omgevingswet (Ow), die per 1 januari 2021 in werking treedt. In de Ow wordt gesproken over een verplichte jaarlijkse monitoring voor die gemeenten die in de aandachtsgebieden liggen. In verband met de afronding van het gehele NSL programma en bijbehorende verantwoording aan de Tweede Kamer zal aan de (voormalige) NSL-partners gevraagd worden vrijwillig te actualiseren in MR2021. In het geval de Ow wordt uitgesteld, zal de monitoring onder de Wet Milieubeheer verlengd worden.

Over het algemeen hebben we het afgelopen jaar weer kunnen constateren dat het monitoringsproces soepel verloopt. De procesafspraken voor 2020 zijn vrijwel ongewijzigd ten opzichte van 2019. De vorig jaar toegevoegde processtap, tussentijdse landelijke berekeningen voor de luchtkwaliteit langs wegen blijft opgenomen. Hiermee beogen wij de NSL-partners te assisteren bij het nog tijdens de actualisatiefase identificeren van onvolkomenheden in de invoerdata. Het doel is om het aantal overschrijdingen dat achteraf door het bevoegd gezag als 'onterecht' moet worden bestempeld in de rapportage te reduceren. De planning van de monitoringsronde is gewijzigd, dit is mede veroorzaakt door vertraging bij het ict-ontwikkeltraject van Aerius/Lucht. Wel is de planning zodanig aangepast dat er toch eind december een monitoringsrapportage aan de Tweede Kamer kan worden aangeboden.

In 2020 zal de NSL-monitoring worden uitgevoerd met de nieuw ontwikkelde Rekentool van Aerius/Lucht, die grotendeels ingebed zal worden in de functionaliteiten van de NSL monitoringstool. Deze functionaliteiten worden geactualiseerd naar de huidige softwareversies en onder de geldende veiligheidseisen. De gebruiker zal minimale veranderingen ondervinden van deze nieuwbouw aan functionaliteiten.

Vanaf 2021 zullen er werkafspraken gemaakt worden, de huidige procesafspraken en tijdsplanning opgenomen in het document "Uitvoering Monitoring NSL" spelen hierin een rol. Het blijft belangrijk om tijdig aan de NSL-partners, de gemeenten in de aandachtsgebieden en andere gebruikers van de instrumenten duidelijkheid te bieden over het verloop van het veranderende monitoringsproces. Daar zal in 2020 aandacht voor zijn vanuit het ministerie IenW en Bureau Monitoring.

1. Achtergrond

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit NSL is een samenwerkingsprogramma van rijksoverheid en decentrale overheden.

Het NSL heeft twee hoofddoelen:

- het verbeteren van de luchtkwaliteit ten behoeve van de volksgezondheid, met als concretisering het overal tijdig voldoen aan de geldende Europese grenswaarden voor PM₁₀ en NO₂;
- het bieden van ruimte voor en bijdragen aan een onderbouwing voor ruimtelijke projecten.

De Wet Milieubeheer (Wm) bevat de wettelijke grondslag voor het NSL. Artikel 5.14 Wm verplicht de betrokken bestuursorganen om jaarlijks aan het Ministerie te rapporteren over de voortgang en uitvoering van de maatregelen en projecten die in het NSL zijn opgenomen en over de effecten daarvan op de luchtkwaliteit.

Het NSL is verlengd tot het moment dat de Omgevingswet van kracht wordt. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft op 28 september 2018 de Aanpassing NSL 2018¹ vastgesteld. Samen met het NSL is de Aanpassing NSL 2018 gericht op het zo snel mogelijk voldoen aan de grenswaarden. De verlenging van het NSL, en de Aanpassing NSL 2018 brengen geen wijzigingen aan in het functioneren van het NSL. In de periode van het verlengde NSL wordt het jaarlijks monitoren en rapporteren van de uitvoering van het NSL conform de procesafspraken voortgezet. Op grond van de resultaten wordt bekeken of de doelen nog worden behaald, dan wel extra maatregelen nodig zijn. Ook de komende jaren blijven we streven naar het halen van de grenswaarden en kunnen ruimtelijke projecten worden uitgevoerd.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/09/28/aanpassing-nationaal-samenwerkingsprogramma-luchtkwaliteit-2018>

2. Betrokken partijen

Partijen betrokken bij monitoring NSL

- IenW/DLCE: eindverantwoordelijk voor de coördinatie van het monitoringsproces.
- Overheden die partner zijn bij het NSL (rijk, provincies, gemeenten): beschikbaar stellen van gegevens die in kader van monitoringsproces worden gevraagd conform afgesproken planning.
- RIVM: verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van de monitoringsinfrastructuur en de oplevering van het wetenschappelijk deel van de monitoringsrapportage.
- RWS/InfoMil: ondersteunen monitoringsproces, zorg dragen voor informatie aan overheden, contactpersoon voor vragen en i.o.m. RIVM beantwoorden, bijdragen aan monitoringsrapport onder verantwoordelijkheid RIVM.

Structuren

- Bureau Monitoring: samenwerkingsverband van RIVM en RWS/InfoMil, met als taak de uitvoering van de monitoring NSL. *Dit is momenteel actief.*
- Overleggroep monitoring: overleg tussen NSL partners ter bespreking van voortgang monitoringsproces, resultaten monitoring, rapportage en brief aan de 1e en 2e Kamer. *Dit is momenteel actief.*
- Managers overleg (van managers verantwoordelijk voor luchtkwaliteit, voorheen Stuurgroep, vertegenwoordiging van DCLE, DGMO, InfoMil en RIVM): nemen van besluiten op hoofdlijnen, indien en wanneer dit gewenst is. In dit overleg kan worden besloten dat onderwerpen moeten worden besproken in een Bestuurlijk Overleg. *Dit managers overleg is momenteel actief als Stuurgroep Aerius/Lucht.* Gebruikersgroep Monitoringstool: indien gewenst is er gelegenheid om wensen en ervaringen met functioneren monitoringstool in te brengen. In 2018 is er een gebruikersgroep Aerius-Lucht opgericht. *Dit is momenteel actief.*
Opdrachtgeversoverleg monitoringstool (vertegenwoordiging van managers van IenW/DLCE, RIVM en RWS/InfoMil): bewaken lange termijn visie monitoringstool en richting geven aan de functionele eisen van de monitoringstool. *Dit is momenteel actief.*

In tabel 1 is weergegeven hoe de rollen en taken zijn verdeeld in de drie onderdelen van het monitoringsproces. Dit wordt nader uitgewerkt in het volgende hoofdstuk.

Tabel 1: Overzicht rollen en taken Monitoring NSL

Rollen en taken	Organisatie	Besluitvorming
Opdrachtgever Gedelegeerd opdrachtgever	Staatssecretaris IenW IenW/DLCE	
1. Coördinatie monitoringsproces	IenW/DLCE: coördinator	
Uitvoering monitoringsproces Bureau Monitoring	Projectleider RIVM Projectleider RWS/InfoMil Projectmedewerkers RIVM Projectmedewerkers RWS/InfoMil	
Overleggroep Monitoring NSL	Voorzitter IenW/DLCE RWS/BIGL RIVM RWS/InfoMil NSL provincies + Overijssel G4 gemeenten + Eindhoven IPO, VNG	Managers overleg (optioneel)
2. Aansturing ontwikkeling en beheer monitoringstool	RIVM	Opdrachtgevers-overleg
Ontwikkeling en beheer monitoringstool	Projectleider RIVM Projectmedewerkers RIVM Projectmedewerkers RWS/InfoMil	
Gebruikersgroep monitoringstool	Vertegenwoordiging NSL partners	
3. Opstellen rapportages		
Monitoringsrapportage (wetenschappelijk deel)	RIVM (eindverantwoordelijk) RWS/InfoMil	
Kamerbrief bij monitoringsrapport	IenW/DLCE in overleg met RIVM, InfoMil en NSL partners	Staatssecretaris IenW

3. Planning

3.1 Randvoorwaarden planning monitoringsproces

De planning van de monitoring moet passen in een jaarcyclus. Leidend voor de planning zijn het gelijktijdig beschikbaar komen van de achtergrondconcentraties (GCN kaarten) en het vaststellen van de emissiefactoren medio maart. Rekening houdend met deze datum gelden voor 2020 de volgende deadlines voor de planning.

- 15 juni deadline aanleveren verkeer-invoergegevens door NSL-partners in de monitoringstool;
- 29 juni deadline aanleveren veehouderij-invoergegevens door NSL-partners in de monitoringstool;
- 22 juli deadline beschikbaar stellen rekenresultaten verkeer door RIVM aan NSL-partners.
- 1 oktober deadline beschikbaar stellen rekenresultaten veehouderijen door RIVM aan NSL-partners

Van deze data kan alleen bij uitzondering worden afgeweken. IenW/DLCE beslist wanneer hier aanleiding toe is na advies van het RIVM en InfoMil en in afstemming met en eventueel advies van de overleggroep.

3.2 Planning

Planning monitoringsproces

In tabel 2 is de planning van het proces van uitwisseling van gegevens tussen Bureau Monitoring en de NSL-partners geschetst.

Tabel 2: Planning Monitoringsproces 2020

Monitoringsproces	Verkeer	Veehouderijen	Wie	Wanneer
Monitoringstool beschikbaar om data-export te maken voor start van voorbereidingen voor actualisatie in de MR2020	x	x		1 januari
NSL-rekentool 2019 gereed	x		RIVM	1 april
Monitoringstool openstellen voor actualisatie verkeer	x		Bureau Monitoring	1 mei
Monitoringstool openstellen voor actualisatie veehouderijen en terugkoppelen feedback datakwaliteit aan individuele veehouderij-gemeenten		x	Bureau Monitoring	1 mei
Lokale invoer verkeersgegevens in Monitoringstool	x		NSL-partners	1 mei – 15 juni
Lokale invoer veehouderijgegevens in Monitoringstool		x	NSL-partners	1 mei – 29 juni
NSL-rekentool 2020 gereed	x		RIVM	16 april (streefdatum)
Controle lokale invoer voor verkeer met Monitoringstool en NSL Rekentool 2020	x		NSL-partners	1 mei – 15 juni (minimaal 4 weken)
Landelijke berekening verkeer Monitoringstool verkeer is gesloten voor actualisatie dit weekend.	x		RIVM	6 en 7 juni

RIVM interpreteert tussentijdse berekeningen en koppelt onvolkomenheden in overschrijdingen terug.	x		RIVM	8 en 9 juni
Specifieke communicatie over onvolkomenheden in overschrijdingen n.a.v. tussentijdse landelijke berekening	x		RWS/InfoMil	8 - 12 juni
Terugkoppelen feedback datakwaliteit aan individuele veehouderij-gemeenten		x	Bureau Monitoring	8 - 12 juni
Sluiting monitoringstool voor invoer verkeer	x			15 juni
Sluiting monitoringstool voor invoer veehouderijen		x	RIVM	29 juni
Rekenresultaten verkeer beschikbaar	x		RIVM	22 juli
Rekenresultaten veehouderijen beschikbaar		x	RIVM	1 oktober (streefdatum)
Concept monitoringsrapportage gereed			RIVM	16 november
Monitoringsrapport gereed			RIVM	15 december (streefdatum)
Kamerbrief bij monitoringsrapport			IenW	15 december
Evaluatie proces / inventarisatie aanbevelingen			RIVM, RWS/InfoMil, IenW	okt/nov

Na sluiting kan de monitoringstool beperkt opengesteld worden voor een NSL-partner voor het herstellen van fouten die verband houden met de invoer weggegevens van andere NSL-partners (bv de ligging van toetspunten op kruisingen van wegen). Hiertoe dient de NSL-partner een verzoek te doen aan het RIVM met een omschrijving van de fout en de consequentie van de fout. Dit kan tot uiterlijk één week na sluiting van de monitoringstool. In geval van discussie over de wenselijkheid van de herstelactie is het IenW die beslist of de NSL partner toestemming krijgt om de wijziging door te voeren. De gehele openstellingstermijn van de MT is bedoeld om te actualiseren en daarnaast ook de juistheid van de gegevens te controleren.

Tevens kunnen na sluiting van de tool correctievelden geüpload worden volgens de '[procedure windtunnelonderzoek](#)'. Er is [een stappenschema](#) beschikbaar voor het invoeren van deze gegevens. Hiertoe dient de NSL-partner voor de sluiting van de tool een verzoek in te dienen bij de [Helpdesk van InfoMil](#).

Risico's voor de planning

- Risico: Extra eisen aan de monitoringsrapportage als gevolg van politieke wensen en moties (bv. meer controle van gegevens)
Maatregel: IenW bekijkt wat er mogelijk is binnen de planning en bewaakt dat er geen onmogelijke verwachtingen worden gewekt bij de (politieke) leiding.
- Risico: De invoer van de monitoringstool wordt niet tijdig geactualiseerd door de NSL-partners.
Maatregel: Omdat de verantwoordelijkheid voor de tijdige aanlevering en kwaliteit van invoergegevens bij de NSL-partners ligt kunnen zij niet worden verplicht tot actualisatie.
- Risico: Rekenmodellen luchtkwaliteit en invoergegevens luchtkwaliteit (GCN, emissiefactoren, e.d.) en/of het rekenhart voor SRM1 en SRM2 zijn niet tijdig beschikbaar.
Maatregel: Oplevering hiervan voor eind maart is zeer waarschijnlijk. Het streven is: oplevering van de rekentool op 16 april. De nieuwe rekentool (Calculator) is ten minste 4 weken voor de sluiting van de monitoringstool beschikbaar. De extern gevalideerde Calculator is op 1 mei gereed.

- **Risico:** Voor de oplevering van de rekentool worden de resultaten vergeleken met het TREDM model van het RIVM. Als er nog grote onverklaarbare verschillen tussen de resultaten zitten kan de oplevering van de rekentool vertraging oplopen.
Maatregel: Er wordt nauw samengewerkt tussen de verschillende modeldeskundigen om problemen voor te zijn of snel op te lossen. De in 2012 gemaakte afspraak met de NSL-partners dat de rekentool ten minste 4 weken voor de sluiting van de Monitoringstool beschikbaar is, komt naar verwachting niet in gevaar.
- **Risico:** Doordat de NSL-monitorings- en rekentool vernieuwd zijn is de stabiliteit en continuïteit mogelijk beter te garanderen.
Maatregel: de applicatiebeheerder monitort nauwgezet de performance van de nieuwe tooling. Er wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van nieuwe tooling (Aerius/Lucht), die in de toekomst gebruikt gaat worden bij de monitoring van luchtkwaliteit.

3.3 Planning Monitoringstool

In tabel 3 is de planning van ontwikkeling en beheer van de aangepaste monitoringstool gegeven voor gebruik in MR2020.

De acties betreffen ontwikkeling en beheer in 2020 van de aangepaste en respectievelijk vernieuwde monitorings- en rekentool. Doel is de aangepaste monitoringstool zoveel mogelijk aan te laten sluiten op de gebruikersbeleving van de voorgaande tooling. Parallel zullen in 2020 en 2021 acties ingezet worden voor de doorontwikkeling van Aerius/Lucht. Ook in dat proces worden de gebruikerswensen in overweging genomen door middel van gebruikersfeedback en tussentijdse checks of de ontwikkelingen aansluiten bij de behoeften (oftewel: de gebruiker staat centraal). De projectaanpak en planning van de doorontwikkeling van Aerius/Lucht is niet opgenomen in het onderstaand overzicht.

Tabel 3: Planning Monitoringstool

Ontwikkeling en beheer Monitoringstool 2020	Wie	Wanneer gereed
Ontwikkeling aangepaste monitoringstool	RIVM	1 mei 2020
Strategisch opdrachtgeversoverleg (indien gewenst)	IenW/DLCE	Voorjaar
Actualisatie webbased handleiding Monitoring NSL (toevoegen van Calculator)	RWS/InfoMil, RIVM	1 april 2020
Verbeterpunten monitoringstool opstellen en eventuele evaluatie met gebruikersgroep	RWS/InfoMil, RIVM, Gebruikersgroep	Normaal in juni (binnen 1 maand na sluiting tool)
Vastleggen verbeterpunten monitoringstool	RIVM	Tijdens MR2020.
Strategisch opdrachtgeversoverleg	IenW	Najaar
*Gebruikersacceptatietest Aerius/Lucht	RWS/InfoMil RIVM / Gebruikersgroep Aerius-Lucht	ntb
*Testen opgeleverde aangepaste versie monitoringstool	RWS/InfoMil, RIVM / deel van Gebruikersgroep	Maart/April 2020
Testen opgeleverde nieuwe versie Calculator Aerius/Lucht	Gebruikersgroep Aerius-Lucht	April 2020
Invoeren Meldingen NSL in Monitoringstool		Er zijn na de Aanpassing NSL 2018 geen nieuwe maatregelen ingediend om toe te voegen aan het NSL.

4. Uitwerking taken en verantwoordelijkheden

Inleiding en samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de taken nader uitgewerkt en wordt aangegeven wie voor welke taak verantwoordelijk is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de drie onderdelen zoals in tabel 1 aangegeven. Deze onderdelen komen als losse brokken terug in de planning (zie hiervoor) en tevens is de onderverdeling gebaseerd op uitvoeringsverantwoordelijkheid. Het betreft:

1. Coördinatie monitoringsproces
2. Aansturing ontwikkeling en beheer monitoringstool
3. Opstellen rapportages

Per onderdeel worden de taken en verantwoordelijkheden benoemd. De planning hiervan is opgenomen in het volgende hoofdstuk.

In tabel 4 is per onderdeel een samenvatting gegeven van de verantwoordelijkheden.

Tabel 4: Samenvatting verantwoordelijkheden per onderdeel Monitoring NSL

	Eind verantwoordelijk	Verantwoordelijk voor uitvoering	Ondersteuning	Geconsulteerd	Geïnformeerd
1a. Coördinatie monitoringsproces	Procesmanager bij lenW/DLCE	RIVM, RWS/InfoMil, lenW		Overleggroep	NSL-coördinatoren
1b. Communicatie monitoringstraject	Procesmanager bij lenW/DLCE	RWS/InfoMil, RIVM			NSL-coördinatoren
2. Aansturing ontwikkeling en beheer monitoringstool	RIVM	RIVM	LabelA/WING	InfoMil, gebruikersgroep	NSL-coördinatoren
3a Monitoringsrapport (wetenschappelijk)	RIVM	RIVM, RWS/InfoMil	lenW/DLCE	InfoMil, lenW/DLCE, overleggroep, managers overleg (optioneel)	NSL-coördinatoren
3b Kamerbrief bij monitoringsrapport	Staatssecretaris	Procesmanager bij lenW/DLCE		Overleggroep, managers overleg (optioneel)	NSL-coördinatoren

4.1 Coördinatie monitoringsproces

Doel: bewaken dat de uitvoering van de monitoring plaatsvindt volgens de planning die in hoofdstuk 3 is opgenomen. Dit is de taak van de procesmanager die bij lenW daarvoor is aangewezen. De procesmanager onderhoudt de contacten met alle bij het NSL betrokken partijen over het procesverloop en is verantwoordelijk voor het verstrekken van informatie hierover aan de overheden die bij het NSL zijn betrokken.

Als afwijken van de planning aan de orde is beslist lenW/DLCE; na advisering door RIVM over de gevolgen voor het uitbrengen en de inhoud van de rapportage en na advisering van RWS/InfoMil over de gevolgen voor het procesverloop. De Overleggroep zal hierbij betrokken worden en kan advies uitbrengen.

Voor een goed verloop van het proces is het in elk geval nodig dat:

- a. gebruiksfuncties van de monitoringstool voor de aangegeven datum beschikbaar komen;
- b. overheden voor de aangegeven datum actuele gegevens aanleveren;
- c. invoerproblemen door overheden tijdig gesignaleerd worden zodat actie ondernomen kan worden.

Ad a.

RIVM is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de gebruiksfuncties conform de planning die hiervoor is aangegeven. Als het halen van de afgesproken data in gevaar komt meldt RIVM dit aan IenW. IenW bepaalt welke gevolgen die heeft voor de planning.

InfoMil draagt zorg voor periodieke informatie aan de NSL partners over het monitoringsproces. InfoMil beantwoordt vragen die door overheden worden gesteld over het proces.

In de Overleggroep komt de voortgang van het proces aan de orde en kunnen overheden hun wensen ten aanzien van het proces inbrengen. IenW/DLCE beslist na advisering van RIVM en InfoMil of en in hoeverre de wensen kunnen worden ingewilligd.

Ad b.

NSL partners zijn verantwoordelijk voor het tijdig aanleveren van actuele gegevens over de voortgang van projecten en maatregelen in het NSL, het aanleveren van actuele invoergegevens voor het berekenen van de luchtkwaliteit in het voorgaande jaar, en de prognose van de zichtjaren.

Ad c.

Invoerproblemen bij overheden worden gemeld aan InfoMil die hulp biedt bij de oplossing van de problemen (front office). Als dit niet lukt, wordt de toolbeheerder bij RIVM ingeschakeld (back office). Er wordt onderscheid gemaakt tussen fouten die opgelost moeten worden en wensen die beoordeeld moeten worden.

Rol NSL-coördinatoren

Elke provincie of gemeente die deelneemt in het NSL heeft een NSL-coördinator aangewezen. De NSL-coördinator is het aanspreekpunt per NSL partner en daarmee de vaste schakel tussen Bureau Monitoring en de betreffende overheidsinstantie. De NSL-coördinator draagt zorg voor de interne en externe coördinatie ten aanzien van de uitvoering van de monitoring. Hieronder vallen:

- Verzameling en actualisatie van gegevens (verkeer, wegkenmerken, toetspunten, veehouderijen, voortgang projecten en maatregelen, meldingen nieuwe projecten en maatregelen).
- Levering van gegevens via de voortgangsformulieren in de monitoringstool.
- Invoer van verkeersgegevens in de monitoringstool.
- Invoer van veehouderijgegevens in monitoringstool
- Beschikbaar stellen van een onderbouwing van de gegevens in de monitoringstool.
- Accorderen van gegevens in de monitoringstool.

Ten aanzien van het laatstgenoemde punt wordt opgemerkt dat de NSL-coördinator die gegevens in de tool accordeert waarvoor de betreffende organisatie bestuurlijke verantwoordelijkheid heeft. Als het om projecten en maatregelen gaat vindt accordering plaats door het bevoegde gezag. In geval van weggegevens vindt accordering plaats door de wegbeheerder.

Alleen organisaties die bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben voor de gegevens in de monitoringstool kunnen deze gegevens wijzigen en accorderen. Regionale uitvoeringsdiensten, milieudiensten en andere samenwerkingsverbanden kunnen wijzigingen

doorvoeren in de monitoringstool indien de bestuurlijk verantwoordelijke overheidsinstantie daarvoor schriftelijke toestemming heeft gegeven.

Het samenwerkingsverband meldt jaarlijks aan Bureau Monitoring voor welke organisatie(s) zij toestemming hebben gegevens te wijzigen en/of te accorderen. Op basis daarvan geeft Bureau Monitoring het samenwerkingsverband wijzigings- en/of accorderingsrechten voor de betreffende organisatie(s).

Overheden kunnen de invoer van de monitoringstool uitbesteden aan derden zoals adviesbureaus. Derden kunnen geen eigen account krijgen voor de monitoringstool, toegang vindt plaats via en onder verantwoordelijkheid van de betreffende overheid onder voorwaarde dat het adviesbureau de toegang alleen voor de uitvoering van de opdracht gebruikt.

Rol regionale contactpersonen

Elke NSL-regio (provincie of combinatie van provincies) heeft een regionaal contactpersoon. Regionale contactpersonen nemen deel aan de overleggroep monitoring NSL.

Regionale contactpersonen nemen het voortouw bij de monitoring NSL. De regionale contactpersonen faciliteren:

- afstemming tussen de verkeersmodellen en invoergegevens binnen de regio en met RWS;
- analyse van (dreigende) knelpunten in de regio;
- regionale bijeenkomsten met NSL-coördinatoren om ze te enthousiasmeren voor het uitvoeren van de monitoring NSL en het bespreken van de resultaten.

Daarnaast stimuleren ze NSL-coördinatoren tot aanpak nieuwe (dreigende) overschrijdingen.

Rol Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat speelt een belangrijke rol bij de afstemming van de invoer in de monitoringstool met de andere wegbeheerders. Indien grote wijzigingen in de invoer zijn voorzien (bijvoorbeeld nieuwe netwerken, wijzigingen in ligging netwerk, grote verschuivingen in locatie rekenpunten, grote wijzigingen intensiteiten), meldt Rijkswaterstaat dit zo snel mogelijk aan de andere wegbeheerders. Waar relevant geldt dat ook omgekeerd.

Beschrijving van gegevens die worden aangeleverd

Een overzicht van de aan te leveren gegevens en de wijze waarop is in detail terug te vinden in de webbased ["Handleiding monitoring NSL"](#).

In tabel 5 zijn de verantwoordelijkheden voor de lokale invoer weergegeven.

Tabel 5: Overzicht verantwoordelijkheid voor lokale invoer monitoringstool

	Verantwoorde-lijk voor uitvoering	Eindverantwoorde-lijk	Ondersteuning	Geconsulteerd	Geïnformeerd
Lokale invoer monitoringstool	NSL-partner	NSL-coördinator	RIVM, RWS/InfoMil	Bestuur van de wegbeheerders	Aangrenzende wegbeheerders

4.2 Aansturing ontwikkeling en beheer monitoringstool

Doel: zorgen dat de monitoringstool functioneert op een gebruiksvriendelijke en technisch betrouwbare manier waarbij procesverstoringen zoveel als mogelijk onder controle zijn. De monitoringstool omvat een rekentool, een database en webbased functionaliteiten zoals een website/viewer.

RIVM is sinds 2014 eindverantwoordelijk voor de ontwikkeling en het beheer van de monitoringstool. IenW heeft hiertoe opdracht verleend. RIVM heeft de technische uitvoering van het ontwikkelwerk opgedragen aan LabelA, RIVM/WING en RIVM/MIL.

Teneinde de betrokkenheid van overheden bij functionaliteiten van de tool vast te leggen kan worden voorzien in een gebruikersgroep van overheden waarin wensen en mogelijkheden worden besproken.

Het Ministerie van IenW/DLCE bepaalt wanneer een audit van de monitoringstool gewenst is. NSL partners worden geïnformeerd over de uitkomsten hiervan.

Opdrachtgever / opdrachtnemerschap monitoringstool

IenW/DLCE is eigenaar van de monitoringstool en geeft aan waar de monitoringstool aan moet voldoen. De eigenaar bepaalt:

- Het doel van de monitoringstool.
- De eisen ten aanzien van transparantie en verifieerbaarheid van de gegevens.
- De gebruikersgroepen en de omstandigheden waaronder de gebruikers het moeten kunnen gebruiken.
- De eisen van instandhouding.
- Welke gegevens als open data beschikbaar moeten zijn.
- Wanneer de gegevens openbaar beschikbaar komen.

De eigenaar zorgt daarbij voor adequate financiering.

RIVM is als opdrachtnemer verantwoordelijk voor de monitoringstool en besluit op welke wijze kan worden voldaan aan de eisen die de eigenaar daar aan stelt. De opdrachtnemer bepaalt de functionaliteit van de monitoringstool.

Binnen het RIVM is een ICT-projectleider aangewezen die toeziet op de ontwikkeling en werking van de monitoringstool. RIVM informeert de opdrachtgever over de belangrijkste ontwikkelingen op dit gebied. Het RIVM stuurt applicatieontwikkelaars LabelA, RIVM/WING en RIVM/MIL aan.

De betrokkenheid van het opdrachtgeverschap wordt mede ingevuld door het houden van een opdrachtgeversoverleg. Het opdrachtgeversoverleg bestaat uit vertegenwoordigers van IenW/DLCE, RIVM en InfoMil op managementniveau. Het opdrachtgeversoverleg bepaalt de lange termijn visie op de monitoringstool en geeft richting aan de functionele eisen van de monitoringstool.

RIVM, als opdrachtnemer, is samen met InfoMil verantwoordelijk voor het functioneel beheer en de regie over het applicatie beheer en technisch beheer.

Beheermodel van de monitoringstool

Het opdrachtnemerschap is de beheerorganisatie en bestaat uit de onderdelen functioneel beheer, applicatiebeheer en technisch beheer;

- Functioneel beheer is verantwoordelijk voor het in stand houden en ontwikkelen van de functionaliteit van het informatiesysteem. Onderscheid kan worden gemaakt in strategisch beheer (vertalen van ontwikkelingen naar functionaliteit) en tactisch beheer (helpdesk, gebruikersondersteuning);
- Applicatiebeheer is verantwoordelijk voor het in stand houden van de applicatie met de bijbehorende gegevensverzamelingen (incidentenbeheer, beschikbaarheidsbeheer, configuratiebeheer);
- Technisch beheer is verantwoordelijk voor het operationeel houden van de technische infrastructuur (hardware, software, netwerk).

In tabel 6 zijn de verantwoordelijkheden voor de verschillende onderdelen van de monitoringstool samengevat.

Tabel 6: Taken en verantwoordelijkheden monitoringstool

	Verantwoordelijk voor uitvoering	Eindverantwoordelijk	Ondersteuning	Geconsulteerd	Geïnformeerd
Monitoringstool	Opdrachtnemer (RIVM)	IenW/DLCE	LabelA/RIVM_WI NG/RIVM_MIL	RWS/InfoMil, gebruikersgroep	NSL-coördinatoren
Ontwikkeling monitoringstool	RIVM	RIVM	LabelA/RIVM_WI NG/RIVM_MIL, RWS/InfoMil, gebruikersgroep	RWS/InfoMil, overleggroep	NSL-coördinatoren
Functioneel beheer (strategisch, functionaliteit)	RIVM	Opdrachtgeversoverleg, RIVM	RWS/InfoMil	Overleggroep	
Functioneel beheer (tactisch, gebruikersondersteuning)	RIVM, InfoMil	IenW/DLCE	LabelA/RIVM_WI NG/RIVM_MIL	gebruikersgroep	NSL-coördinatoren
Applicatiebeheer	RIVM	IenW/DLCE	LabelA/RIVM_WI NG/RIVM_MIL		
Technisch beheer monitoringstool	RIVM	IenW/DLCE	LabelA/RIVM_WI NG/RIVM_MIL	RWS/InfoMil	Overleggroep
Invoer meldingen NSL in tool* ¹	InfoMil	IenW/DLCE	LabelA	RIVM	Overheden waarvan melding geaccepteerd is
Verantwoordings-document monitoringstool	RIVM	IenW/DLCE	LabelA		NSL-coördinatoren
Ontwikkeling van Aerius Lucht	RIVM	IenW/DLCE	LabelA/RIVM_WI NG/RIVM_MIL	RWS/InfoMil Gebruikersgroep (AERIUS-Lucht)	Overleggroep NSL-coördinatoren

*¹ Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) omvat een groot aantal projecten en maatregelen. De Wet milieubeheer (artikel 5.12, leden 12, 13 en 14) voorziet in de mogelijkheid om die projecten en maatregelen door middel van een melding te wijzigen, vervangen of toe te voegen aan het NSL mits dat niet in strijd is met het NSL. Overheden kunnen in de loop van het jaar wijzigingen in projecten en maatregelen via de meldingsprocedure doorvoeren. RWS/InfoMil zorgt er voor dat die wijzigingen worden ingevoerd in de tool.

Gebruikersondersteuning

RWS/InfoMil verzorgt de gebruikersondersteuning van de monitoringstool. Dit gebeurt o.a. door het ter beschikking stellen van webbased handleidingen, het bemensen van een helpdesk voor vragen. Verzoeken van gebruikers die niet door de helpdesk zelf kunnen worden opgelost, worden doorgestuurd naar het RIVM. Indien het gaat om een probleem (bug) dat binnen afzienbare termijn moet worden opgelost, wordt het direct doorgezet naar de applicatieontwikkelaar, dan wel beheerder; indien het gaat om een wens ter verbetering van een functionaliteit wordt eerst besproken (onder meer in de gebruikersgroep) of de

verbetering gaat worden doorgevoerd. Via de helpdesk wordt aan de gebruiker de status van het verzoek gemeld.

Berekeningen, metingen en validatie

De berekening van de luchtkwaliteit vindt plaats met de door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) jaarlijks voor 15 maart bekend gemaakte gegevens voor de achtergrondconcentraties, emissiefactoren, meteorologie en ruwheidskaart. Berekeningen vinden plaats met de actuele versie van de 'Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007'.

Luchtkwaliteitsberekeningen langs wegen

RIVM is verantwoordelijk voor het actualiseren van het rekenhart van de monitoringstool: de NSL-rekentool. Deze MR is de Rekentool van voorheen niet meer in gebruik, dit vanwege niet langer ondersteunde applicatie software en beveiligingsrisico's. Er is een Calculator onder het project Aerius/Lucht ontwikkeld. Deze Calculator is een vervanger van de Rekentool. De NSL-partners kunnen de Calculator gebruiken voor het uitvoeren van luchtkwaliteitsberekeningen langs wegen. De Calculator is een hulpmiddel bij de controle van de lokale invoer van verkeersgegevens.

Per 1 april komt de 2019 versie van Calculator beschikbaar en halverwege april volgt de 2020 versie. Beide versies worden extern gevalideerd. Na sluiting van de monitoringstool valideert RIVM de Calculator met behulp van de resultaten van de landsdekkende berekeningen.

Validatie door het RIVM

De monitoringstool bevat ingebouwde invoercontroles op invoergegevens, hierbij wordt gecontroleerd op de geldigheid van de ingevoerde getallen. De invoergegevens bij verkeer (van de NSL partners) worden vervolgens door het RIVM gecontroleerd op grond van consistentie middels een jaarlijkse steekproef (Motie van Tongeren).

Na update van de rekentool naar de voor dat jaar te gebruiken versie volgt een systematische vergelijking van de rekenresultaten met een referentiemodel (TredM). Verschillen tussen beide rekenresultaten mogen alleen optreden als ze klein of verklaarbaar zijn. De resultaten van de validatie worden vermeld in het monitoringsrapport.

Luchtkwaliteitsberekeningen rondom veehouderijen

Voor de berekeningen van de luchtkwaliteit rondom veehouderijen binnen de NSL-monitoring wordt het model ISL3a gebruikt. RIVM is verantwoordelijk voor het jaarlijks laten actualiseren van ISL3a door DNV-GL, in opdracht van het Ministerie van IenW.

De geactualiseerde versie van ISL3a komt jaarlijks beschikbaar rond 1 juni. Het model bevat enkele ingebouwde controles op invoergegevens.

De NSL-monitoringstool is vanaf 2018 uitgerust met de functionaliteit om veehouderijgegevens te exporteren in een format dat direct in ISL3a ingeladen kan worden. Door gebruik van deze functionaliteit, kunnen NSL-partners indicatieve berekeningen uitvoeren met de voorlaatste versie van het ISL3a model (beschikbaar per 1 juni) die als hulpmiddel kunnen dienen bij de controle van de lokale invoer van veehouderijgegevens.

4.3 Opstellen rapportages

Monitoringsrapport (wetenschappelijk)

De uitkomsten van de jaarlijkse monitoring worden vastgelegd in een monitoringsrapport (wetenschappelijk deel). In het rapport wordt over de volgende onderwerpen informatie geboden:

1. Op basis van actuele gegevens wordt een prognose gemaakt waaruit blijkt of de normen worden gehaald. Daarbij wordt aangegeven of er meer of minder knelpunten zijn dan het vorige jaar, en wordt een beschrijving gegeven van het type locatie waar de knelpunten zich voordoen (wegen, steden, industriegebieden e.d.).
2. Informatie wordt gegeven over de uitvoering van projecten en maatregelen: Wat is de voortgang en in hoeverre zijn de effecten verwerkt in de rekenresultaten?
3. Beschrijven van de oorzaak van veranderingen in de prognoses.
4. Gevoeligheidsanalyse waaruit blijkt door welke factoren het halen van de doelen in gevaar kan komen en wat de effecten zijn van kleine variaties in achtergronden en verkeersemisies.
5. In kaart brengen van de verandering in de concentraties waar de bevolking aan wordt blootgesteld in de looptijd van het NSL.

Het RIVM heeft de wettelijke verplichting om onafhankelijk de ontwikkeling van de luchtkwaliteit te beschrijven. RIVM is als gevolg hiervan eindverantwoordelijk voor (het wetenschappelijk deel van) het monitoringsrapport. Ruimte voor additionele vragen is beperkt mogelijk. Een conceptrapportage wordt voorgelegd aan IenW, die zorg draagt voor afstemming in de Overleggroep. Vervolgens wordt een definitieve eindrapportage opgeleverd.

Als het conceptrapport gereed is wordt het besproken met de Overleggroep. Overheden geven aan welke onvolkomenheden aan het licht zijn gekomen in de invoer die aanleiding kunnen zijn voor opmerkingen in het rapport, en geven een algemene reactie op de toonzetting. RIVM beslist hoe met het commentaar wordt omgegaan en koppelt de beslissing terug naar de overheden.

In tabel 4 is een overzicht opgenomen van de verantwoordelijkheden voor de onderdelen van de monitoringsrapportage.

Kwaliteitseisen monitoringsrapport

Het RIVM kan aanbevelingen opnemen in het rapport over de manier waarop de kwaliteit van de monitoring van het NSL kan worden verbeterd. Als deze aanbevelingen worden overgenomen worden die opgenomen in de handleiding, zodat overheden voor het volgende monitoringsjaar hier aandacht aan kunnen besteden. Daarbij zal worden aangegeven welke aanbevelingen prioriteit hebben. In de communicatie rond de openstelling zal worden gewezen op daarvoor relevante aanbevelingen.

Kamerbrief bij monitoringsrapport

IenW stelt als verantwoordelijke voor de uitvoering de Kamerbrief op bij de monitoringsrapportage en stemt de inhoud af met de NSL partners via een bespreking in de Overleggroep Monitoring NSL (zie tabel 4). De Staatssecretaris biedt de Kamerbrief inclusief monitoringsrapport aan de Eerste en tweede Kamer aan.

5. Communicatieplan

Communicatie vanuit Bureau Monitoring naar NSL-partners en regionale contactpersonen.
Communicatie vanuit IenW naar overleggroep monitoring.

Tabel 7: Overzicht communicatieplan

WAT	DOOR WIE	AAN WIE	WAT MOET ONTVANGER ER MEE?	WANNEER	OPMERKINGEN
Nieuwsbrieven met stand van zaken rondom monitoring	BM	Alle NSL-contactpersonen, aangevuld met accounthouders monitoringstool	ter informatie	Vanaf ong. januari tot sluiting tool; tenminste maandelijks, zo nodig wekelijks	In de nieuwsbrieven voor en na actualisatie aangeven welke communicatiemomenten nog volgen (bv analyse in juli/augustus)
Bellen en/of berichten sturen rondom onvolkomenheden invoerdata (vanwege tussentijdse landelijke berekening)	BM	Specifieke NSL partners	Data aanpassen in MT	Laatste week actualisatie-fase	Dit om Bijlage 6 voor monitoringsrapport te minimaliseren
Communicatie met betrekking tot inloggen voor de deadline	BM	Alle NSL-contactpersonen	ter informatie	Voorlaatste week actualisatie	Aansporing voor gemeenten die nog niet hebben ingelogd om hun gegevens op tijd in te voeren.
Beschikbaarheid rekenresultaten	BM	Alle NSL-contactpersonen	Rekenresultaten verkeer bekijken + start analyse	Juli voor verkeer, oktober voor veehouderijen	Indien een gemeente geen gebruik maakt van MT hebben zij ook geen inlogaccount om resultaten te bekijken
Overzicht overschrijdingen in rekenresultaten verkeer in juli per wegbeheerder in Excel. lijst → contact leggen met de regionale partners en hen	BM	Regionale NSL-coördinatoren + coördinator bij RWS → voor alle NSL-contactpersonen	Regio-coördinator informeert gemeentes over gemeentelijk, provinciale én HWN overschrijdingen en maakt duidelijk welke	Juli	Regionale contactpersonen zetten de vraag tot het maken van een analyse van overschrijdingen uit bij de gemeenten, waarbij zij mogelijk ook gebruik maken

wijzen op taak om de overschrijdingen te analyseren			analyse vereist is.		van regionale overleggreemia
Nieuwsbrief over verloop proces naar sluiting en doorrekening	BM	Alle NSL-contactpersonen	ter informatie		Communicatie vast agendapunt van monitoring: a.h.v. overleggroep bezien wat gecommuniceerd wordt
Afstemmen persbericht rond verschijnen monitoringsrapport tussen gemeenten en Rijk	lenW en gemeenten /provincies die een persbericht uitbrengen		n.v.t.	November	Elkaar informeren over de boodschap van de persberichten
Attenderen van gemeenten op het versturen van monitoringsrapport aan 1e en 2e Kamer Begeleidende brief die aan 1e en 2e Kamer is gestuurd meesturen	BM	Alle NSL-contactpersonen	ter informatie	December	Heeft tot doel dat gemeenten sneller het rapport kunnen lezen. Brief geeft inzicht in beoordeling resultaten monitoring en gekozen aanpak bij evt. nieuwe overschrijdingen door lenW